

DE HONGER

KASPER VAN BEEK BIJ UITGEVERIJ CARGO

Vogelvrij (2018)

Kasper van Beek

DE HONGER

2020
AMSTERDAM

Cargo is een imprint van Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam

Copyright © 2020 Kasper van Beek

Omslagontwerp Buro Blikgoed

Foto auteur Tessa Posthuma de Boer

Vormgeving binnenwerk Peter Verwey, Heemstede

Druk Wilco, Zutphen

ISBN 978 94 031 8800 3

NUR 305

uitgeverijcargo.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Voor Julius

Vrijdag 23 november Oud-Zuid, Amsterdam

Zijn ogen draaien weg en worden wit. Hij opent zijn mond, waarbij zijn lippen zich om zijn tanden heen vouwen en zijn kaken bijna uit elkaar spatten. Zijn hoofd gooit hij naar achteren, zodat zijn nek wordt gespannen als een kruisboog. Daar komt het – hij weet inmiddels hoe laat het is en grijpt het houtwerk voor zich met twee handen vast. Hij niest zo hard dat zijn longen branden. Een aandoening die hij helaas van zijn grootvader heeft geërfd. Het glaswerk op de schouw rinkelt.

‘Gezondheid.’

‘Dank je.’

Liam Sandberg veegt zijn neus af en staart naar zichzelf in de spiegel. Hij ziet er oud uit. Verzorgd, maar oud. Vluchtig trekt hij de boord van zijn witte overhemd recht – dat onder zijn zwarte trui vandaan komt – en bestudeert zijn gezicht. Zijn bruine haren beginnen het te verliezen van de grijze, die meer en meer terrein lijken te winnen, al is het geheel netjes in een linkerscheiding gekamd. Zijn voorhoofd zit vol met rimpels die alleen maar dieper worden als hij fronst. Nee, hij moet het vooral van zijn ogen hebben. Die stralen nog steeds een bepaalde jeugdigheid uit, iets waar hij zich dankbaar aan vastklampt. Het is dezelfde blik die al zijn hele leven naar hem terug staart. De blik waardoor hij zichzelf nog steeds vijfentwintig voelt en geen dag ouder. Hij wrijft over zijn gladgeschoren kaak,

maar ziet dat zijn handen hem iets anders vertellen.

De realiteit is hem aan het inhalen.

Vlug tovert hij een glimlach tevoorschijn – een zakelijke. Open maar serieus. Het is de rol die hij zich elke dag op zijn werk aanmeet. Het masker dat hij draagt om zijn ware gezicht te verbergen. Hij draait zich weer naar de man die verwachtingsvol vanuit de bruine fauteuil naar hem opkijkt. Liam schraapt zijn keel.

‘Als mensen iets zien dat ze niet geloven, twijfelen ze eerst aan zichzelf en daarna pas aan de wereld om hen heen,’ reageert hij op de opmerking die nog in de lucht hangt. Hij staart vragend voor zich uit. ‘Maar soms is het de wereld die onverklaarbaar is.’

Frank knikt, maar geeft geen antwoord.

‘Ik blijf het zeggen,’ gaat Liam verder. ‘Het is niet jouw schuld.’

‘Dat weet ik.’

‘Maar toch geef je jezelf de schuld.’

‘Ja.’ Frank laat een stilte vallen.

In reactie daarop neemt Liam weer plaats op de andere stoel in de kamer. Verder zegt hij niets. Inmiddels kent hij zijn patiënt al bijna een jaar en weet hij dat de man geen natuurlijke prater is. Dan denkt hij altijd aan de andere vertaling van het Engelse woord *patient* en weet hij dat hij geduldig moet zijn. Hij wrijft zachtjes over de geheelde wond op zijn arm; er is al bijna niets meer van te zien.

‘Kun je het je voorstellen?’ vraagt Frank uiteindelijk. Hij ziet er vermoeid uit, heeft een kort grijs – bijna militair – kapsel en is vierenvijftig. Het is een zachtaardige man, zo heeft Liam de afgelopen periode ondervonden. Gemiddeld houden de patiënten er na tien afspraken mee op, soms al eerder, soms wat later, maar Frank verschijnt nog steeds braaf op het afgesproken tijdstip. Elke sessie is weer an-

ders; de ene keer zeggen ze een hele tijd niets, een andere keer praten ze alleen over voetbal, maar nog nooit heeft hij deze vraag gesteld.

‘Wat?’

‘Kun je het je voorstellen hoe het moet zijn geweest?’

‘Voor wie?’

‘Voor mij. Om haar van het ene op het andere moment kwijt te raken.’

Liam gaat wat meer rechtop zitten en twijfelt over zijn antwoord. Dan schudt hij heel langzaam zijn hoofd. ‘Nee, dat kan ik me niet voorstellen. Ik kan er zelfs niet aan denken hoe het moet zijn om mijn vrouw te verliezen. Niet zoals jou is overkomen. Ik kan me er een voorstelling van maken, maar ik kan me het niet voorstellen.’

Frank knikt weer beleefd en krabt met zijn rechterhand aan zijn oor. Hij heeft slechts vier vingers aan die kant; zijn ringvinger verloor hij als kind al – iets waar hij en Liam pas kortgeleden over zijn begonnen te praten. Een naar ongeluk met een zwembadputje waarin hij vast kwam te zitten. Het had lang geduurd voordat Liam door de beleefdheid van de man heen kon prikken. Frank had precies de antwoorden gegeven die van hem verwacht werden en had zelf nauwelijks vragen durven stellen. Toch was hij altijd blijven komen. Liam had laatst tot zijn verbazing trots geconstateerd dat Frank nog geen enkele afspraak had gemist, en beetje bij beetje was de barrière tussen de twee mannen afgebrokkeld. Ze konden steeds meer over wezenlijke dingen praten. Vooral over de reden dat Frank hier nu tegenover hem zit.

Vijf jaar geleden is hij zijn vrouw kwijtgeraakt bij een auto-ongeluk. Van het ene op het andere moment was ze er niet meer, had Frank uitgelegd. Ze hadden een gezellige avond gehad en waren sinds tijden weer eens naar de film

geweest. Zoals wel vaker was Frank erna vooral twijfels aan het uitspreken over het verhaal en vragen aan het stellen over keuzes van personages in de film. Of de plot wel of niet klopte was iets wat hij nauwlettend in de gaten hield – tot grote ergernis van zijn vrouw. Het deed niets af aan de waardering die hij voor een film kon hebben, maar zorgde er vooral voor dat hij die kon verwerken. Dat hij de constructie in haar geheel zag, zodat hij begreep waar hij naar gekeken had. Zijn vrouw was anders; die liet zich liever meevoeren op de emotie die het verhaal voortbracht. Ze kon nog uren nagenieten en in die stemming blijven hangen, zonder zich een moment af te vragen of het allemaal nou wel precies klopte. Op zijn – in haar ogen onnodige – vragen zat ze dan ook niet altijd te wachten. Toch moesten ze er op die avond allebei hard om lachen, herinnerde Frank zich. Om die twee volkomen verschillende ervaringen van hetzelfde verhaal. Tegenpolen trekken elkaar nou eenmaal aan.

Zijn vrouw stak kort daarna de straat over, terwijl hij merkte dat zijn schoenveter losraakte. Hij bleef staan om hem te strikken en zag een seconde later hoe zijn vrouw vol geschept werd door een busje. Een wit busje met een blonde man met een staartje achter het stuur. Dat beeld stond onmiddellijk op zijn netvlies gebrand, om er nooit meer van te verdwijnen. Zo snel ging het, zo vlug was het ineens voorbij. Zoiets triviaals als een schoenveter had zijn leven gered en het hare gekost.

‘Arianne,’ fluistert Frank.

‘Heette ze zo?’ Liam verstijft. In al die tijd had zijn patiënt nog nooit de naam van zijn vrouw durven uitspreken. Frank knikt, terwijl hij zijn ogen op de grond gericht houdt. Hij was na de dood van zijn vrouw de weg kwijtgeraakt, totdat hij het pad had gekruist van de psychiater.

Het had zijn leven veranderd, had Frank gezegd. Blijvend veranderd.

Liam slaakt een diepe zucht. ‘Het wordt beter.’ Hij staat op, zodat hij een hand op de schouder van zijn patiënt kan leggen, maar vooral om aan te geven dat de sessie voorbij is. ‘Dat zul je zien.’

‘Dank je,’ antwoordt Frank oprecht terwijl hij naar zijn psychiater opkijkt. ‘Voor alles.’

‘Zijn vrouw heette Arianne,’ vertelt Liam aan zijn kleine, gezette roodharige receptioniste – nadat hij Frank heeft uitgelaten. In de beige gang die van de voordeur naar de spreekkamers van Liam en zijn collega leidt, is halverwege een balie gebouwd. Lisettes domein. Hier regeert ze met ferme hand en niemand komt erdoorheen zonder afspraak. Ze wordt gevreesd, maar tegelijkertijd gewaardeerd door de patiënten, precies zoals Liam het graag heeft.

‘Niet!’ Ze kijkt hem verbaasd aan. ‘Dat is toevallig.’

‘Ja, ik denk nog veel aan haar,’ geeft hij toe en schraapt eerbiedig zijn keel.

‘Ik ook. Het was een lieve meid.’

Even staan ze zwijgend tegenover elkaar. Een meisje met dezelfde naam was al een langere tijd een patiënt van de praktijk, voordat ze meer dan een jaar geleden plotseling spoorloos verdween. Sindsdien is er niets meer van haar vernomen.

Al snel verschijnt er echter een voorzichtige glimlach op het gezicht van Lisette wanneer ze ziet dat hij zijn jas pakt. ‘En, schiet het al een beetje op?’ vraagt ze, plagend van onderwerp veranderend. ‘Je had gezegd dat jullie er met kerst zouden zitten, toch?’ Ze wijst overdreven op haar horloge. ‘Het is al praktisch december.’

Liam knoopt lachend zijn lange bruine jas dicht, waarna

hij zelfverzekerd zijn armen spreidt. ‘Komt helemaal goed, geen enkel probleem.’ Dan buigt hij zich over de balie en geeft de vrouw een knipoog. ‘Klonk dat overtuigend genoeg, denk je?’

Ze giechelt. ‘Ik hoop het voor je, luitenant.’ Vaak refereert ze aan zijn dienstitel, een hiërarchische titel die de receptioniste altijd spannend heeft gevonden. ‘Dat zul je vanzelf merken.’

Liam gaat er verder niet op in en strijkt de plooiën van zijn jas glad. ‘In Limburg gaat alles trager. Dat is ook precies de reden dat we het huis hebben gekocht.’

Bezorgd kijkt Lisette naar buiten. ‘Je mag wel opschieten.’

Op de stoeptegels beginnen dikke druppels te vallen en zijn gezicht betreft. ‘Er staat geen paraplu meer hier, hè?’

‘Nee, die heb je laatst meegegeven aan die vrouw, weet je nog?’ Ze slaat veroordelend haar armen over elkaar. ‘Je bent veel te aardig.’

Hij kijkt naar de tas die naast hem op de grond staat. ‘Problemen zijn alleen maar oplossingen die nog niet gevonden zijn.’ Vrolijk zwaait hij naar de vrouw, grist de tas mee en loopt de straat op, waar inmiddels een regelrechte hoosbui is losgebarsten.

‘Dat belooft wat voor aankomende winter,’ voerspelt Lisette dreigend.

Met zijn tas boven zijn hoofd rent Liam over de De Lairessestraat in Amsterdam, waar zijn praktijk is gevestigd. Sinds vijf jaar kan hij het zich veroorloven om hier te huren, iets wat zijn klantenkring aanzienlijk heeft veranderd. De gesprekken zijn er niet per se interessanter op geworden sinds zijn verhuizing uit het westen van de stad – integendeel zelfs –, maar de tarieven zijn vrijwel verdubbeld.

Dat niet alleen, in West moest hij het ook doen met een klein kamertje waar alle deurposten verzakt waren en hier kon hij zo in een gloednieuw gerestaureerd pand trekken in een straat die uitkomt op het Concertgebouw. *Niet verkeerd*, had hij gedacht. Uitstraling is alles. Mensen zijn nou eenmaal eerder geneigd iets aan te nemen van iemand die zijn eigen leven onder controle heeft. *Ook al is het alleen maar van de buitenkant*, denkt Liam er vlug bij.

De ruitenwissers van de Saab doen hard hun best om de in rap tempo vallende regendruppels bij te houden. Ook al is het nog vroeg in de middag, het lijkt al bijna avond. De donkergrijze wolken laten nergens ook maar een straaltje licht door. De meeste auto's die hier door de plassen rijden hebben dan ook hun koplampen al aan.

Liam wil de kofferbak openen om snel zijn tas erin te gooien, want zodra hij niet meer kan schuilen raakt hij binnen enkele tellen doorweekt. Die zit echter op slot. Hij vloekt binnensmonds en klopt hardhandig op de achterruit, waarbij hij gehaast het gebaar maakt van 'openmaken'. Pas bij de derde poging krijgt hij de kofferbak open. Zodra hij zijn provisorische paraplu heeft opgeborgen rent hij naar de bestuurderskant en wacht. Hij wordt ondertussen natter en natter. Er gebeurt niets en hij ziet zijn vrouw achter het stuur slechts onduidelijke bewegingen maken.

'Wat?!' roept hij, maar door het noodweer is er geen communicatie mogelijk. Inmiddels hardop vloekend rent hij om de auto heen en stapt in aan de passagierskant. Vlugs trekt hij het portier achter zich dicht en strijkt hij zijn natte haar naar achteren. Het is net alsof hij met zijn kleren aan heeft gedoucht: zijn broek plakt aan zijn benen en zijn jas aan zijn lijf. 'Waarom blijf je nou zitten?' vraagt hij uiteindelijk.

'Ik kan toch ook rijden?' antwoordt Evi terwijl ze met op-

geheven kin naar hem terug staart. Zijn irritatie verdwijnt als sneeuw voor de zon terwijl hij naar zijn vrouw kijkt. Ze is mooi. Een natuurlijke schoonheid met lang blond haar dat tot haar schouders valt. De tijd heeft ogenschijnlijk op haar nog geen grip weten te krijgen.

Er verschijnt zelfs een glimlach op zijn gezicht als hij zijn hoofd schudt. ‘Je wilt gewoon niet nat worden. Dat is het.’

‘Echt niet!’ houdt zijn vrouw trots vol. ‘Waarom heb ik anders een rijbewijs, als jij altijd maar achter het stuur kruipt? Je moet ook eens leren om de teugels los te laten, meneer Sandberg.’

‘Het is een lange rit naar Limburg, hè? En het weer wordt er niet beter op.’

‘Suggereer je nou dat ik niet kan rijden?’ vraagt ze zogenaamd geërgerd.

‘Nee, ik suggereer alleen dat je niet nat wilt worden.’

Er klinkt een zucht vanaf de achterbank en Liam draait zich om. Zijn glimlach wordt nog breder als hij zijn dochter ziet.

‘Gaan we nou?’ vraagt Yana bijna smekend.

‘Tuurlijk, we gaan,’ schampert Evi.

‘We zouden jouw drukke agenda niet in de war willen schoppen,’ voegt Liam met een glimlach toe.

Yana is inmiddels alweer vijftien en ze is zijn alles. Ze heeft lange benen, als een wankel hertje, en dezelfde bruine haarkleur als haar vader. Iedereen zegt altijd dat ze op hem lijkt, tot frustratie van Evi. Dat hebben ze altijd al gedaan. Al maakt men daarna ook vaak de grap dat zij wel stukken knapper is. Dat is hij met hen eens. Ze wordt een stoot, weet Liam, ook al is dat vreemd om over je eigen dochter te denken. Belangrijker nog, ze is volgens hem ook gelukkig – tenminste, voor zover hij dat kan inschatten bij

een tienermeisje. Naast alle gebruikelijke nukken, kreunen en zuchten die hij inmiddels wel gewend is. Ze is een hele slimme meid en heeft straks de studies voor het uitkiezen. Als hij Yana en Evi zo ziet zitten kan hij zich simpelweg niet voorstellen hoe hij ooit zonder hen zou moeten. De vraag die Frank stelde zorgt voor een verlamrende gedachte. Vóór zijn vrouw en de geboorte van zijn dochter was hij onverschrokken, maar zijn gezin heeft een lafaard van hem gemaakt.

‘Staat er al een bank in Limburg dan?’ plaagt Yana terug, en Evi barst in lachen uit terwijl ze optrekt.

‘Ja, staat er bank?’ schaart ze zich nu in het kamp van haar dochter.

‘Er staat al een bank, ja. Dat weet je best.’ Liam geeft Evi een speelse tik op haar knieën. ‘Alleen de uitbouw moet nog afgemaakt worden, maar met kerst kunnen we daar al prima zitten.’

‘Anders trekken Yana en ik gewoon lekker in een hoteltje, hè schat?’ zegt Evi in de achteruitkijkspiegel terwijl ze gas geeft.

‘Prima,’ klinkt het vanaf de achterbank.

Liam draait zich weer naar voren en probeert de vraag van zijn patiënt los te laten. *Kun je het je voorstellen hoe het is om haar van het ene op het andere moment kwijt te raken?* Niet nu. Hij focust zich op het weekend dat in het verschiet ligt. Voor het eerst gaat het weer goed tussen Evi en hem. Vlug herinnert hij zichzelf eraan hoe belangrijk het is om ook daarbij stil te staan. Zijn andere werk zal even moeten wachten, maar dat maakt niet uit. Mensen die geen energie in hun gezin steken eindigen altijd alleen. Het laatste wat hij wil is om het cliché te worden dat een tijdlang in het verschiet lag. Die zwarte pagina’s liggen achter hem.

Hopelijk voorgoed.

~

Het harde getik van de regen op het dak klinkt luid door in de auto. Op de zware ademhaling van de man na is het stil. Zwijgend staart hij naar de overkant van de straat, waar de Saab van de Sandbergs geparkeerd staat. In zijn hand houdt hij een kleine camera, die hij laat steunen op het stuur. Hij zoomt in, totdat hij het gezicht van Evi achter het stuur in beeld heeft, en langzaam draait hij naar Liam op de passagiersstoel. Voorbijzovende auto's op de straat tussen hen in blokkeren af en toe het zicht, iets wat hem weinig lijkt uit te maken. De camera komt pas tot stilstand bij de dochter op de achterbank. Het meisje staart stoïcijns voor zich uit, alsof ze in gedachten verzonken is – volkomen in haar eigen wereld. De man houdt zijn adem in terwijl hij haar gezicht bestudeert op het schermpje, net zo lang tot ze plotseling haar hoofd draait. Ze lijkt recht in de lens te staren en geschrokken laat hij de camera zakken. *Voelde ze dat ze bekeken werd?*

Het getik op het dak wordt zachter; de ergste hoosbui is voorbij.

Tot zijn grote opluchting draait het meisje zich alweer snel naar voren. De Saab trekt op en voegt zich in het verkeer, terwijl het meisje haar blik omlaag richt – waarschijnlijk naar haar telefoon. 'Ze heeft me niet gezien,' mompelt hij in zichzelf.

In plaats van ook meteen op het gaspedaal te trappen, leunt hij achterover en laat hij boven het stuur zijn vingers ontspannen kraken. Zachtjes beweegt hij zijn hoofd heen en weer om zijn nek los te maken, en er verschijnt een vreemde, serene glimlach op zijn gezicht.

In de verte slaat de Saab de hoek om en verdwijnt uit het zicht. Langzaam brengt de man zijn hand naar de contact-

sleutel, die hij omdraait. De motor begint onmiddellijk luid te grommen. Dan, zonder om zich heen te kijken of het veilig is, geeft hij gas en schiet slingerend tussen de aankomende auto's. Om hem heen wordt er luid getoeterd, maar hij trekt zich er niets van aan. Hij heeft slechts één duidelijk doel voor ogen.